

SKÁLA JAKO EMENTÁL

Gibraltar byl díky své strategické poloze na vstupu do Středomořího moře osídlen již ve starověku. Jeho dnešní území zaujímá pouhých 6,5 km². Na příkrých svazích tyčících se do výšky 426 metrů nad mořem se tísni 32 000 obyvatel. V 8. století zde Maurové vybudovali pevnost Džebel al-Tárik (Tárikova skála), od níž je odvozeno i současné jméno tohoto území. Roku 1462 byli Arabové vytlačeni Kastilci a Španělé ovládali Gibraltar až do roku 1704, kdy se jej během války o španělské dědictví zmocnili Britové. Britská nadvláda byla potvrzena mírovými smlouvami z let 1713 a 1793. V roce 1967 se většina obyvatel vyslovila pro setrvání ve svazku s Velkou Británií a novou ústavou z roku 1969 byla zaručena Gibraltarům větší autonomie. Španělsko však nadále trvá na svých nárocích na toto území.

Roku 1994 byly z Gibraltaru staženy poslední britské pozemní jednotky, přesto však i dnes zůstává pro Británii důležitou leteckou, spojovací a námořní základnou. Vzhledem ke svému strategickému významu bylo toto místo vždy mohutně opevňováno, a tak se zde do dnešních dnů dochovalo množství vojensko-historických památek, které přitahují pozornost turistů i odborníků. Asi nejznámější je komplex tunelů s dělovými galeriemi nazývaný Great Siege Tunnels, zbudovaný v letech 1779 až 1783. Základ tvoří tři galerie - Windsor Gallery dlouhá 113m s posty pro čtyři děla, King's/Queen's Line a St. George's Hall pro sedm děl. Dnes je v tunelech muzeum s historickými scénami reálné velikosti, které přibližují tehdejší atmosféru a vojenský život.

Military Heritage Centre vysoko na skále je v budově původní Princess Caroline's Battery z roku 1732. V roce 1905 zde byla instalována 6palcová děla pobřežní obrany. Dnes je zde umístěna expozice připomínající jména nasazení jednotlivých vojenských

jednotek na Gibraltar. Také si můžete prohlédnout originální zdvíže, dělostřelecké granáty a podobné exponáty.

V Napieru Magdala Battery je dochováno obří dělo 100 Ton Gun. Jedná se o nejlépe zachovaný kus tohoto typu na světě. Postavil jej W. C. Armstrong v Newcastleu roku 1870. Celkem bylo vyrobeno 12 kolosů: 8 pro italské námořnictvo, 2 byly umístěny na Maltě a 2 byly dodány pro obranu Gibraltar. S hlavní o průměru 17,72 palců (45 cm) a délce 32,65 stop (9,95 m) se nejedná o žádného drobečka. 2000librové granáty vystřelovalo rychlostí 470 ms⁻¹ a maximální dostřel činil 8 mil (12,8 km). Na jeden výstřel se spotřebovalo 450 liber černého prachu a obsluha 35 mužů

byla schopna vypálit jednu ránu každé 4 minuty. Celková váha děla je 100,2 tuny a k nastavení náměru a odměru se používal parní tlakový systém. Jen roztopení kotle a dosažení dostatečného tlaku páry trvalo asi tři hodiny. Pokud se domníváte, že toto monstrum mělo vzhledem k potřebné době přípravy jen nepatrnou bojovou hodnotu, jste na omylu. Z pozorovatelů na vrcholu hory bylo totiž možné odhalit ohrožení nepřátelským loďstvem již na vzdálenost, která poskytovala obráncům zhruba 3,5 hodiny na přípravu.

Poslední rozsáhlé opevňovací práce na Gibraltaru probíhaly v době druhé světové války. Royal Engineers zbudovali dalších 40 km tunelů. Na mnoha místech byly doplněny baterie pobřežního a protiletectvého dělostřelectva. Z tohoto období si můžete prohlédnout například O'Harach's Battery na hřebeni hory nebo Parson's Lodge, protitančové a protiletectvé dělostřelecké postavení na místě původně opevněném již Maury v roce 1333.

Pro příznivce letectví bude silným zážitkem i projížďka po hlavní třídě směrem od hranic, která křížuje přístávací dráhu miniaturně, ale stále ještě aktivní základny RAF.

Jan ŠULC

Vzletová a přístávací dráha

